

Komentář: Návrh nového zákoníku vyzývá Čechy, at' víc pracují

SZ | seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-komentar-navrh-noveho-zakoniku-vyzyva-cechy-at-vic-pracuji-258189

Petr Holub

V souvislosti s novelou zákoníku práce se nejvíc mluví o nápadu politiků ODS v čele s místopředsedou Sněmovny Janem Skopečkem, kteří chtějí dát zaměstnavatelům možnost propustit zaměstnance okamžitě, jak ho nebudou potřebovat. Výpověď bez udání důvodu odmítl autor novely a šéf resortu práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL), ovšem Skopeček se nechal slyšet, že ho bude chtít do zákona prosadit při jednání ve Sněmovně.

Plán na propouštění bez důvodu ovšem prozatím slouží spíš jen jako kouřová clona, aby pro čtyři miliony tuzemských zaměstnanců nebylo tak nápadné, co vládou schválená norma skrývá.

Novela, kterou její autoři nazývají „flexibilní“, prodlužuje zkušební dobu ze tří na čtyři měsíce s možností ji ještě natáhnout, a naopak zkracuje dvouměsíční výpovědní lhůtu – měsíční výpověď dostanou například ti, kteří už nadále nemohou svou práci vykonávat ze zdravotních důvodů, kvůli nedostatečné kvalifikaci či porušení pracovních předpisů. Zmíněná opatření a pár dalších paragrafů věrně sledují ideový záměr popsany v dokumentech vládní rady NERV: Zákoník práce by neměl jenom chránit zaměstnance, ale měl by také „řešit práva zaměstnavatele“.

Tip od Seznamu

Akční komedie s B. Spencerem: Buldozer v neděli ve 20:10 – Letní kino TV Seznam

Druhým motivem je snaha podpořit a pobídnout ženy na rodičovské dovolené v tom, aby se co nejdříve vracely do práce. Podniky jim budou dva roky držet pracovní pozici, do té doby budou matky vypomáhat ve volnějším režimu na dohodu.

Ekonomický cíl novely je jasný. Na pracovním trhu je málo lidí. Když se budou častěji propouštět a přijímat, jejich potenciál se využije lépe. Pod hrozbou propuštění se budou také víc snažit. Řečeno s analytiky NERV, přece každý „zaměstnavatel stojí především o schopné, produktivní zaměstnance s vysokým výkonem“, a rád se zbaví „problémových zaměstnanců nebo zaměstnanců bez výkonu“.

Více k tématu:

Přehledně: Jaké změny chystá vláda v zákoníku práce

včera 13:50

Pokud se změní poměry v tuzemských podnicích podle plánu, pak to může být rozhodující pomoc pro celou ekonomiku, která už pátým rokem stagnuje, a jak říká autor novely, zlepší se tím její konkurenceschopnost.

Tato logika je srozumitelná, nevystihuje však jádro problému, a proto je také takřka vyloučeno, že jde o nejlepší recept pro specifickou situaci Česka.

Na pracovním trhu asi opravdu není dost lidí, když úřady práce hlásí jen 3,7 procenta nezaměstnaných. V tomto směru by ovšem mohly státní instituce pomoci i bez zpříšňování zákoníku práce. Stačilo by propustit zaměstnance, které nabraly od roku 2018. Práceschopných lidí bez práce by rázem bylo 5,1 procenta a mezi nimi by si už podniky mohly vybrat.

Rovněž není úplně korektní si stěžovat, že ekonomickému vzestupu Česka překážejí zaměstnanci, kteří nemají dostatečný výkon. V průměru dosahuje jejich produktivita 85 procent průměru EU a jsou tedy nejnvýkonnější ze všech států středo-východní Evropy.

Je pravda, že v krizových časech po roce 2020 produktivita nestoupá, to se ovšem týká všech evropských zemí, a pochopit to lze zvláště v těch ekonomikách, které jako Česko přišly o odbyt průmyslových výrobků. Tady by mohli lepší produktivitě přispět spíše sami podnikatelé, například lepší organizací práce, zaváděním nových technologií nebo novými obchodními strategiemi.

Vztah zaměstnanců k práci také už jde sotva zlepšovat. Češi totiž dnes pracují zdaleka nejvíc v Evropě. Ve věkové skupině 20–64 let jich loni chodilo vydělávat skoro 82 procent. Je pravda, že podle Eurostatu se Estonci, Nizozemci a Švédí dostali ještě přes tuto hranici, to však bylo hlavně tím, že ve velké míře využívají zkrácené úvazky. Bez jejich započtení nepracuje v žádné zemi víc než 70 procent lidí v aktivním věku – tedy kromě Čechů. Na plný úvazek jich vydělávají plné tři čtvrtiny.

NERV přesto upozorňuje, že by se měly zamyslet ženy ve věku do 35 let, jejichž zaměstnanost patří k nejnižším v Evropě. Nic na tom nemění fakt, že po čtyřicítce naopak chodí do práce ze všech nejvíc. Proč by se právě ony měly bránit dřívějšímu nástupu do práce? Důvodová zpráva k novele zákoníku upozorňuje, že dřívější návrat, který teď vláda matkám umožní, „povede ke snižování nerovnosti žen a mužů na trhu práce“. Tím zřejmě vládní návrh hodlá aspoň zmenšit nespravedlivé rozdíly mezi platy žen a mužů, které vznikají v důsledku toho, že ženám přeruší kariéru péče o dítě. Autoři novely by však měli ženám nabídnout něco lepšího než úvazek druhé kategorie, tedy práci na dohodu, při kterém nemá zaměstnanec prakticky žádnou ochranu.